

The secret to success in PIRLS: A systematic review and analysis of factors affecting fourth graders' reading.

Sepideh Behrouzifar ^{1✉}

1. *Corresponding Author*, Head of the Provincial Fifth Grade Group (Deputy of Primary Education (General Directorate of Education of Tehran, Iran. E-mail: Sepideh_behrouzifar@atu.ac.ir

ABSTRACT

The Progress in International Reading Literacy Study (PIRLS) is a large-scale international assessment of fourth-grade students' reading literacy. Differences in reading achievement across participating countries highlight the importance of identifying factors and educational interventions associated with successful reading outcomes. The present study aimed to systematically review and analyze research on educational interventions designed to improve reading skills among fourth-grade students. A systematic review design was employed. Relevant studies published during the preceding decade were identified through systematic searches of SpringerLink, ScienceDirect, CyberLeninka, Noormags, and ERIC. Following the application of predefined inclusion and exclusion criteria, eligible studies were selected and analyzed according to intervention type, research design, study population, and reading comprehension outcomes. The study selection and review process was conducted in accordance with the Preferred Reporting Items for Systematic Reviews and Meta-Analyses (PRISMA) framework (Moher et al., 2009), and the extracted data were synthesized using qualitative content analysis. The findings indicated that interventions emphasizing inference-making strategies, effective teacher-student interactions, and digital learning technologies were among the approaches most consistently associated with improvements in students' reading skills and PIRLS-related reading outcomes. In addition, sustained implementation of interventions, constructivist approaches to instructional design, and active student participation were identified as factors associated with better reading comprehension outcomes. Overall, the findings provide evidence regarding instructional and contextual factors that may contribute to fourth-grade students' reading achievement and offer practical implications for teachers, school administrators, and educational policymakers seeking to develop programs aimed at promoting reading literacy in elementary education.

Keywords: Reading (reading comprehension (PIRLS test (systematic analysis (elementary education (educational interventions

Cite this Article: Behrouzifar, S. (2026). The secret to success in PIRLS: A systematic review and analysis of factors affecting fourth grade students' reading. *Preschool and Elementary Studies*, 4(13), 95-116.
<https://doi.org/10.22054/soece.2026.88977.1329>

© 2026 by The author(s) retain the copyright

Publisher: Allameh Tabataba'i University Press

DOI: <https://doi.org/10.22054/soece.2026.88977.1329>

Extended Abstract

Introduction

The Progress in International Reading Literacy Study (PIRLS) is a large-scale international assessment designed to evaluate the reading literacy of students in the fourth year of formal schooling. In addition to measuring reading achievement, PIRLS provides extensive contextual information that enables researchers to examine student-, family-, classroom-, school-, and system-level factors associated with reading performance. Cross-national differences in PIRLS achievement therefore highlight the importance of identifying the educational and contextual conditions associated with successful reading outcomes. Reading comprehension is a fundamental component of academic development during the elementary school years. In particular, the ability to retrieve information, make inferences, integrate ideas, and critically evaluate textual content enables students to construct meaning from increasingly complex texts. Difficulties in these processes may impede subsequent learning because reading progressively becomes a primary means through which students acquire knowledge across different areas of the curriculum. Consequently, identifying instructional practices that strengthen reading comprehension, particularly inference-making and higher-order comprehension processes, is an important educational priority.

Previous research has examined a variety of approaches to improving elementary students' reading performance. These include explicit instruction in comprehension and inference-making strategies, constructivist and student-centered instructional approaches, supportive teacher-student interactions, peer-assisted learning, and the integration of digital technologies into reading instruction. Research based on PIRLS data has also identified a broader set of factors associated with reading achievement, including students' reading motivation and self-beliefs, home literacy activities, socioeconomic background, instructional quality, and teacher-related characteristics. Taken together, this literature suggests that reading achievement is shaped by the interaction of factors operating at multiple levels rather than by a single instructional variable. Despite the growing body of research on reading achievement, the relevant evidence is dispersed across studies employing different research designs, educational contexts, and outcome measures. A systematic synthesis of this literature may therefore provide a clearer understanding of the instructional and contextual factors most consistently associated with successful reading outcomes among fourth-grade students. Accordingly, the present study systematically reviewed research on interventions, instructional practices, and contextual factors

related to fourth-grade reading comprehension and PIRLS performance, with the aim of identifying potentially transferable implications for educational practice and policy.

Research Questions

This systematic review study addressed the following research questions:

1. Which educational interventions and instructional strategies have been associated with improvements in reading comprehension and inference-making among fourth-grade students?
2. Which student-, family-, teacher-, classroom-, and school-related factors are most consistently associated with fourth-grade students' reading achievement and PIRLS performance?
3. What common characteristics can be identified across successful approaches to improving fourth-grade reading literacy, and what implications do these characteristics have for educational practice and policy?

Literature Review

Previous research indicates that successful reading development is influenced by multiple interacting factors. At the instructional level, explicit teaching of comprehension strategies, including inference-making, can support students in moving beyond the retrieval of explicitly stated information toward the construction and integration of meaning across a text. Student-centered and constructivist approaches may further strengthen this process by encouraging learners to participate actively in meaning construction rather than functioning solely as recipients of information.

The classroom environment also represents an important context for reading development. Supportive teacher–student interactions, responsive instruction, and attention to individual learning needs may facilitate students' participation and engagement in reading activities. Similarly, peer-assisted and collaborative approaches can provide opportunities for students to articulate interpretations, receive feedback, and engage actively with textual content. Digital technologies may offer additional opportunities for interactive reading instruction, although their educational value depends on how they are integrated into pedagogy rather than on technology use alone.

Beyond classroom instruction, PIRLS-related research has identified several student and family characteristics associated with reading achievement. Students' motivation to read, confidence in their reading ability, attitudes toward reading, socioeconomic circumstances, and opportunities to engage in literacy activities at home have all been examined as correlates or predictors of reading performance. Teacher knowledge, instructional

practices, and aspects of the school learning environment have likewise received considerable attention. Collectively, this evidence supports a multidimensional perspective in which reading achievement reflects interactions among individual, instructional, familial, and contextual factors.

Methodology

The study employed a systematic review with a qualitative synthesis approach and analyzed secondary research evidence. The search covered studies published between 2010 and 2025 and indexed or available through SpringerLink, ScienceDirect, ERIC, CyberLeninka, Noormags, and the Scientific Information Database (SID). A structured search strategy was used to identify potentially eligible publications. Studies were considered eligible when they: (a) reported empirical or analytical evidence concerning reading instruction, reading comprehension, reading literacy, or PIRLS performance; (b) included elementary school students, with particular emphasis on fourth-grade students; and (c) employed experimental, quasi-experimental, correlational, or descriptive-analytical designs relevant to the review questions. Duplicate records, studies containing insufficient information for analysis, and publications unrelated to the objectives of the review were excluded.

The identification, screening, eligibility assessment, and inclusion of studies were organized in accordance with the Preferred Reporting Items for Systematic Reviews and Meta-Analyses (PRISMA) framework (Moher et al., 2009). Relevant information was extracted from the eligible studies and categorized according to study characteristics, intervention or predictor type, research design, participant characteristics, and reading-related outcomes. The extracted evidence was synthesized using qualitative content analysis and comparative analysis to identify recurrent themes and patterns across studies. Source triangulation and expert review were used to enhance the credibility of the qualitative synthesis.

Results

Findings showed three intervention types most improved reading skills and PIRLS results: 1) teaching inference and comprehension strategies based on a constructivist model, 2) designing effective teacher-student interaction in supportive classrooms, 3) using active digital learning technologies. Intervention continuity, constructivist design, active student participation, content alignment with PIRLS, and family support were positively related to improved comprehension.

Table 1. Comprehensive Systematic Review and Analysis Table (Sample)

Title	Method	Findings	Research Focus	Critique
Teaching Reading Comprehension Based on Constructivist Model (Najafi Pazoki, 2014)	Quasi-experimental	Teaching inference strategies increased students' ability	Improving PIRLS results in fourth grade	Sample limited to girls' schools
Teacher-Student Interaction in Successful Schools (Aghdasi et al., 2014)	Qualitative case study	Successful classes had a warm, friendly atmosphere	Identifying interactions related to PIRLS success	Limited to 5 schools

Discussion

The findings support a multidimensional understanding of fourth-grade reading achievement. Factors associated with successful reading performance could be organized into several interconnected domains: individual factors, including reading motivation, attitudes, and self-beliefs; instructional factors, including comprehension-strategy instruction and active learning; teacher and classroom factors, including instructional quality and supportive teacher–student interactions; family factors, including socioeconomic resources and home literacy activities; and curricular factors, including the extent to which instructional content develops the reading processes emphasized in the PIRLS framework. An important implication of the findings is that interventions addressing reading achievement exclusively at one level may overlook other conditions that contribute to students' literacy development. For example, strengthening teachers' instructional practices may be beneficial, but the effects of instruction may also depend on students' engagement, opportunities to read outside school, family resources, and the broader classroom environment. A comprehensive approach to reading improvement should therefore consider how instructional, motivational, social, and contextual factors operate together.

The findings concerning digital technologies should also be interpreted cautiously. The evidence does not suggest that technology use itself necessarily improves reading achievement. Rather, digital tools appear most promising when they are purposefully integrated with evidence-informed pedagogy, promote active engagement with texts, and support specific comprehension processes. Similarly, alignment with PIRLS should not be interpreted as narrowly “teaching to the test.” Educational programs should instead develop the broader reading processes assessed by PIRLS, including retrieving explicitly stated information, making straightforward inferences, interpreting and integrating ideas and information, and evaluating textual

content. Cross-national evidence further suggests that differences in PIRLS performance cannot readily be attributed to a single characteristic of high-performing educational systems. Educational resources, teacher preparation, student motivation, home literacy environments, socioeconomic conditions, curriculum, and instructional practices may operate jointly and differently across national contexts. Consequently, practices identified in high-performing systems should be evaluated for their contextual relevance before being transferred to other educational settings, including Iran.

Conclusion

This systematic review indicates that improving fourth-grade reading achievement requires attention to multiple, interconnected dimensions of literacy development. Among the instructional approaches identified in the reviewed literature, explicit instruction in inference-making and comprehension strategies, supportive teacher–student interactions, and pedagogically purposeful use of digital technologies were consistently associated with favorable reading outcomes. Sustained implementation, active student participation, and instruction targeting the reading processes represented in the PIRLS framework also emerged as important characteristics of successful approaches.

At the same time, reading achievement was associated with factors extending beyond classroom instruction, including students' motivation and self-beliefs, socioeconomic circumstances, home literacy activities, teacher characteristics, and family support. Accordingly, efforts to improve fourth-grade reading literacy may benefit from integrated approaches that address instructional practices alongside the broader contexts in which reading development occurs. The findings provide a synthesized evidence base that may inform teachers, school administrators, curriculum developers, and educational policymakers seeking to strengthen reading literacy in elementary education. Future research should employ rigorous intervention designs and longitudinal approaches to determine which combinations of instructional and contextual factors produce sustainable improvements in reading comprehension and PIRLS-related reading achievement.

Conflict of Interest

The authors declare no conflict of interest

راز موفقیت در پرلز: مرور و تحلیل نظام‌مند عوامل مؤثر بر خواندن دانش‌آموزان کلاس چهارم

سپیده بهروزی‌فر^{۱*}

۱. نویسنده مسئول، سرگروه استانی پایه پنجم، معاونت آموزش ابتدائی، اداره کل آموزش و پرورش شهر تهران، ایران. رایانامه:

Sepideh_behrouzifar@atu.ac.ir

چکیده

آزمون بین‌المللی پرلز از معتبرترین ابزارهای سنجش مهارت خواندن در دانش‌آموزان ابتدایی است و نتایج متفاوت کشورها در سال‌های اخیر، لزوم بررسی عوامل مؤثر بر موفقیت دانش‌آموزان را نشان می‌دهد. این پژوهش با هدف تحلیل نظام‌مند نتایج مطالعات انجام‌شده درباره مداخلات آموزشی مؤثر بر بهبود مهارت خواندن دانش‌آموزان پایه چهارم انجام شد. طرح پژوهش از نوع مرور نظام‌مند بود و جامعه آماری شامل کلیه مقالات علمی منتشرشده در پایگاه‌های اسپرینگر، سینس‌دایرکت، سایبرلینیکا، نورمگز و اریک طی دهه اخیر بود. با استفاده از جست‌وجوی هدفمند و اعمال معیارهای ورود و خروج، مطالعات واجد شرایط انتخاب و بر اساس نوع مداخله، روش پژوهش، جامعه آماری و شاخص‌های سنجش درک مطلب تحلیل شدند. ابزار گردآوری داده‌ها فهرست واریسی مطالعات منتخب بر اساس الگوی پریزما (موهر و همکاران، ۲۰۰۹) بود و داده‌ها با روش تحلیل محتوای کیفی بررسی شدند. نتایج نشان داد که مداخلات مبتنی بر آموزش استراتژی‌های استنباط، تعامل مؤثر معلم و دانش‌آموز و استفاده از فناوری‌های یادگیری دیجیتال بیشترین تأثیر را بر بهبود مهارت خواندن و نتایج آزمون پرلز داشتند. همچنین، استمرار مداخله، رویکرد سازنده‌گرایی در طراحی آموزش و مشارکت فعال دانش‌آموزان با ارتقای درک مطلب رابطه مثبت داشتند. بر اساس این یافته‌ها، مرور نظام‌مند حاضر می‌تواند با ارائه شواهد تجربی، راهنمایی عملی برای معلمان، مدیران و سیاست‌گذاران آموزشی در طراحی برنامه‌های ارتقای سواد خواندن در دوره ابتدایی فراهم آورد.

کلیدواژه‌ها: خواندن، درک مطلب، آزمون پرلز، تحلیل نظام‌مند، آموزش ابتدایی، مداخلات آموزشی

استناد به این مقاله: بهروزی فر، سپیده. (۱۴۰۵). راز موفقیت در پرلز: مرور و تحلیل نظام‌مند عوامل مؤثر بر خواندن دانش‌آموزان کلاس چهارم. مطالعات پیش‌دستان و دبستان، ۴(۱۳)، ۹۵-۱۱۶.

<https://doi.org/10.22054/soece.2026.88977.1329>

© ۲۰۲۶ دانشگاه علامه طباطبائی

ناشر: دانشگاه علامه طباطبائی

مقدمه

در سال‌های اخیر، نتایج آزمون بین‌المللی پرلز نشان داده‌اند که سطح مهارت‌های درک مطلب دانش‌آموزان ابتدایی، حتی در کشورهای دارای منابع آموزشی قابل توجه، تفاوت‌های چشمگیری دارد (سایبرلینیکا، ۲۰۲۴). مهارت‌های خواندن و توانایی استنباط از متن از مهم‌ترین عوامل موفقیت تحصیلی و توسعه مهارت‌های فراشناختی در دوره ابتدایی هستند و کمبود توجه به این مهارت‌ها می‌تواند منجر به ضعف در یادگیری‌های بعدی شود (اسپرنگر، ۲۰۲۴).

مطالعات متعدد نشان داده‌اند که مداخلات آموزشی هدفمند و سیستماتیک می‌توانند اثر قابل توجهی بر بهبود نتایج پرلز داشته باشند. برای مثال، آموزش استراتژی‌های استنباط مبتنی بر مدل سازنده‌گرایی توانسته است بهبود معناداری در درک مطلب دانش‌آموزان کلاس چهارم ایجاد کند (نجنفی پازکی، ۱۳۹۳). همچنین تعامل مؤثر معلم و دانش‌آموز و استفاده از مداخلات دیجیتال فعال، از جمله عواملی هستند که موفقیت دانش‌آموزان را در این آزمون افزایش داده‌اند (قاسمی و همکاران، ۱۳۹۲). با این حال، هنوز جمع‌بندی نظام‌مند و تحلیل متا از این مداخلات در سطح جهانی و کاربردی برای کلاس چهارم انجام نشده است.

باتوجه به اهمیت ارتقای مهارت‌های خواندن و نقش پرلز در هدایت سیاست‌های آموزشی، پژوهش حاضر با هدف شناسایی و جمع‌بندی بهترین شیوه‌ها و مداخلات آموزشی مؤثر بر بهبود نتایج پرلز در کلاس چهارم ابتدایی طراحی شده است. این مطالعه به‌صورت مرور و تحلیل نظام‌مند کتابخانه‌ای انجام می‌شود و تنها بر اساس داده‌ها و نتایج مطالعات قبلی تمرکز دارد. پژوهش حاضر با رویکرد مرور و تحلیل نظام‌مند کتابخانه‌ای تلاش می‌کند تا: مؤثرترین مداخلات و راهبردهای آموزشی برای ارتقای توانایی استنباط و درک مطلب دانش‌آموزان کلاس چهارم را شناسایی کند؛

بهترین شیوه‌های جهانی^۱ در زمینه آموزش خواندن و عملکرد پرلز را استخراج کند؛ تحلیل جمع‌بندی و نظام‌مند از نتایج پژوهش‌های پیشین ارائه دهد تا راهنمایی عملی و سیاستی برای معلمان و مدیران فراهم شود.

پرسش‌های پژوهش در ادامه بیان شده است:

کدام مداخلات آموزشی بیشترین اثر را بر بهبود نتایج پرلز در کلاس چهارم داشته‌اند؟
چه ویژگی‌هایی در طراحی این مداخلات با موفقیت در بهبود مهارت‌های خواندن مرتبط هستند؟

آیا می‌توان با مرور و تحلیل نظام‌مند، بهترین شیوه‌های آموزشی اثربخش برای کلاس چهارم را شناسایی کرد؟

ارتباط مهارت‌های خواندن با موفقیت تحصیلی و توسعه فردی: مهارت درک مطلب و توانایی استنباط از متن، پایه اصلی یادگیری در تمام حوزه‌های تحصیلی است و دانش‌آموزان مسلط به این مهارت‌ها در حل مسائل، تحلیل اطلاعات و یادگیری مستقل موفق‌تر هستند (Claes et al., 2024). اثربخشی مداخلات آموزشی هدفمند: مداخلات آموزشی نظام‌مند و مبتنی بر راهبردهای فعال یادگیری مانند آموزش استنباط مبتنی بر مدل سازنده‌گرایی، استفاده از ابزارهای دیجیتال، توانایی خواندن و درک متن دانش‌آموزان را بهبود می‌بخشد (نجفی‌پازکی، ۱۳۹۳؛ Gilleece & Eivers, 2018). بااین‌حال، تحلیل مرور و تحلیل نظام‌مند جامع و نظام‌مند از این مداخلات هنوز انجام نشده است.

نقش پرلز در سیاست‌گذاری آموزشی: داده‌های پرلز نه تنها سطح مهارت خواندن را اندازه‌گیری می‌کنند، بلکه به‌عنوان معیاری برای طراحی سیاست‌های آموزشی و مداخلات در سطح ملی و بین‌المللی به کار می‌روند (Haberman et al., 2024). این پژوهش می‌تواند مرجع قابل اعتماد برای تصمیم‌گیری‌های آموزشی و همسویی با استانداردهای جهانی باشد.

پر کردن خلأ پژوهشی در جمع‌بندی جهانی: مطالعات موجود عمدتاً به بررسی موردی یا منطقه‌ای پرداخته‌اند (قاسمی و همکاران، ۱۳۹۲)، بنابراین نتایج آن‌ها برای کل کشور یا سایر مناطق قابل تعمیم نیست. مرور و تحلیل نظام‌مند کتابخانه‌ای می‌تواند اطمینان بیشتری نسبت به اثربخشی مداخلات ارائه دهد و الگوهای موفق قابل انتقال را مشخص کند.

اهمیت کاربردی برای معلمان و مدارس: ارائه مرجع منسجم از بهترین شیوه‌های آموزش خواندن، به‌ویژه برای دانش‌آموزان کلاس چهارم، می‌تواند راهنمای عملی برای طراحی برنامه‌های آموزشی و استفاده بهینه از منابع باشد (اسپرینگر، ۲۰۲۴). پژوهش حاضر، با جمع‌بندی داده‌های تجربی و تحلیلی، علاوه بر پر کردن خلأ نظری، به معلمان و سیاست‌گذاران آموزش ابتدایی کمک می‌کند تا تصمیمات خود را بر اساس شواهد مستدل و قابل اعتماد اتخاذ کنند.

روش‌شناسی

پژوهش حاضر از نوع مرور و تحلیل نظام‌مند است و با هدف شناسایی و جمع‌بندی علمی مداخلات آموزشی مؤثر بر بهبود مهارت خواندن و عملکرد دانش‌آموزان کلاس چهارم در آزمون بین‌المللی پرلز انجام شده است. این پژوهش با رویکرد کیفی - تحلیلی و مبتنی بر داده‌های ثانویه طراحی گردیده و مراحل انجام آن شامل جست‌وجو، انتخاب، ارزیابی و تحلیل مطالعات پیشین است.

جامعه پژوهش شامل کلیه مطالعات علمی منتشرشده (داخلی و بین‌المللی) در زمینه آموزش خواندن، درک مطلب و عوامل مؤثر بر عملکرد دانش‌آموزان در آزمون پرلز از سال ۲۰۱۰ تا ۲۰۲۵ است. برای نمونه‌گیری، از روش نمونه‌گیری هدفمند^۱ استفاده شد تا پژوهش‌هایی که از نظر محتوا، روش و جامعه آماری با موضوع مطالعه ارتباط مستقیم دارند، انتخاب شوند.

برای افزایش دقت و اعتبار نتایج، مطالعات بر اساس معیارهای زیر انتخاب شدند:

- شامل داده‌های تجربی یا تحلیلی در زمینه آموزش خواندن یا عملکرد در پرلز باشند؛
- جامعه پژوهش شامل دانش‌آموزان ابتدایی، به‌ویژه کلاس چهارم باشد؛
- روش پژوهش از نوع تجربی، شبه‌تجربی یا توصیفی - تحلیلی باشد؛
- پژوهش‌های تکراری، فاقد داده‌های کافی، یا غیرمرتبط با هدف مطالعه حذف شدند.

داده‌ها از طریق جست‌وجوی نظام‌مند در پایگاه‌های معتبر علمی مانند اسپرینگر، ساینس دایرکت، اریک، سایبرلینیکا، نورمگز و پایگاه مرکز اطلاعات علمی جهاد دانشگاهی^۲ گردآوری شدند. کلیدواژه‌هایی مانند پرلز، درک مطلب^۳، مداخله آموزشی^۴، دانش‌آموزان ابتدایی^۵ و معادل فارسی آن‌ها برای جست‌وجو استفاده شد. همچنین، از منابع چاپی و پایان‌نامه‌های مرتبط برای تکمیل داده‌ها بهره گرفته شد.

پس از گردآوری، مطالعات منتخب با استفاده از چک‌لیست ارزیابی کیفی مطالعات^۶ بررسی شدند. سپس، اطلاعات کلیدی هر مطالعه (عنوان، نویسنده، سال، روش، نوع مداخله، یافته‌های اصلی و نقاط قوت و ضعف) استخراج و در قالب جدولی تنظیم گردید. تحلیل داده‌ها به روش مقایسه‌ای و استنتاجی انجام شد تا الگوها و عوامل مشترک در موفقیت دانش‌آموزان شناسایی شود.

۵-۲- روایی و پایایی

1. Purposeful Sampling
2. SID
3. Reading Comprehension
4. Instructional intervention
5. Elementary students
6. Critical Appraisal Checklist

برای اطمینان از روایی تحلیل‌ها، از مثلث‌سازی منابع (استفاده از چند پایگاه داده و مقایسه یافته‌ها) و بازبینی توسط دو داور متخصص در حوزه آموزش ابتدایی و ارزشیابی تحصیلی استفاده شد.

یافته‌ها

مهارت‌های خواندن و توانایی درک مطلب یکی از مهم‌ترین شاخص‌های موفقیت تحصیلی در دوره ابتدایی به شمار می‌روند و بسیاری از مطالعات بین‌المللی، مانند پرلز، به سنجش و تحلیل این مهارت‌ها پرداخته‌اند (سایبرلینیکا، ۲۰۲۴). پژوهش‌های متعددی نشان داده‌اند که مداخلات آموزشی هدفمند، از جمله آموزش استراتژی‌های استنباط، تعامل مؤثر معلم و دانش‌آموز، آموزش همتا و استفاده از ابزارهای دیجیتال فعال، می‌توانند تأثیر قابل‌توجهی بر بهبود توانایی خواندن و درک متن دانش‌آموزان داشته باشند (نجفی پاکی، ۱۳۹۳؛ Baghaei et al., 2025).

با وجود حجم مطالعات انجام شده، هنوز جمع‌بندی نظام‌مند و مقایسه‌ای از مداخلات مؤثر در کلاس چهارم ابتدایی انجام نشده است. همچنین، محدودیت‌های جغرافیایی، تنوع روش‌ها و ابزارهای آموزشی و تفاوت‌های فرهنگی باعث می‌شوند که معلمان و سیاست‌گذاران برای انتخاب شیوه‌های آموزشی مناسب با ابهام مواجه باشند (رضایی و همکاران، ۱۳۹۳).

در این راستا، جدول زیر به‌عنوان پیشینه پژوهش و جمع‌بندی مطالعات قبلی ارائه می‌شود و شامل عنوان مقاله، روش، یافته‌ها، تمرکز پژوهش و نقد هر مطالعه است. این جدول کمک می‌کند که مداخلات مؤثر و محدودیت‌های پژوهش‌های پیشین به‌صورت نظام‌مند در دسترس باشد.

جدول ۱. جدول جامع مرور و تحلیل نظام‌مند (نمونه اولیه)

عنوان	نویسنده	روش	یافته‌ها	تمرکز پژوهش	نقد
Reading comprehension and reading strategies.	Baier, 2005	مرور سیستماتیک و مرور و تحلیل نظام‌مند	آموزش فعال و دیجیتال بیشترین اثر را داشته‌اند	بهبود نتایج پرلز	برخی مطالعات نمونه کوچک و کوتاه
Predicting fourth grade digital reading comprehension: A secondary data analysis of (e) PIRLS 2016	Cho et al., 2021	تحلیل رگرسیون چندسطحی و داده‌های پرلز دیجیتال	تفاوت‌های فردی، منابع خانه-مدرسه و روش‌های آموزشی دیجیتال پیش‌بینی‌کننده قابل‌توجهی برای مهارت خواندن دیجیتال هستند	شناسایی عوامل مؤثر بر درک مطلب دیجیتال دانش‌آموزان کلاس چهارم	محدودیت به مهارت دیجیتال، تنوع ابزارها و روش‌ها، ممکن است تعمیم نتایج به همه محیط‌ها محدود باشد

عنوان	نویسنده	روش	یافته‌ها	تمرکز پژوهش	نقد
Fostering a Culture of Reading and Writing: Examples of Dynamic Literate Environments. UNESCO Institute for Lifelong Learning	Hanemann.& Krolak, 2017	مطالعه توصیفی	محیط‌های سوادآموزی پویا و تعامل محور تأثیر مثبت بر یادگیری دارند	ایجاد فرهنگ خواندن و نوشتن	نمونه‌های محدود به برخی مدارس و کشورها
Knowledge capital and aggregate income differences: Development accounting for US states	Hanushek et al., 2017	مرور سیستماتیک مطالعات بین‌کشوری	منابع مدرسه با عملکرد دانش‌آموزان ارتباط دارد	منابع مدرسه و عملکرد	تحلیل اقتصادی-آماري، کاربرد مستقیم آموزشی محدود
Teacher Training , Teacher Quality ,and Student Achievement. Working Paper 3	Harris & Sass, 2007	تحلیل داده‌های بزرگ	آموزش معلمان و کیفیت آن عملکرد دانش‌آموزان را افزایش می‌دهد	کیفیت معلم و عملکرد	محدود به داده‌های ایالات‌متحده، تعمیم محدود
Effects of teachers' mathematical knowledge for teaching on student achievement	Hill et al., 2005	تحلیل کمی	دانش ریاضی معلمان با عملکرد دانش‌آموزان رابطه دارد	دانش معلمان و عملکرد تحصیلی	محدود به ریاضیات، داده‌های ایالات‌متحده
Self-efficacy of teachers: A review of the literature	Hussain et al., 2022	مرور ادبیات	خودکارآمدی معلمان بر کیفیت تدریس تأثیر دارد	خودکارآمدی معلمان	مرور، داده‌های میدانی ندارد
the structure of pirls international assessment system, the role in the country's economy and education system	Khabibjonov U. & Sakibayeva T. (2024)	تحلیل اسناد و داده‌های بین‌المللی	پرلز نقش مهمی در سیاست‌گذاری آموزشی دارد	بررسی تأثیر پرلز بر نظام آموزش کشور	مطالعه توصیفی؛ شواهد تجربی مستقیم ندارد
Self-concept in reading: cross- Factor structure cultural invariance and relationships with reading achievement in an international context (PIRLS 2011)	Lafontaine et al., 2019	مطالعه مقطعی کمی، تحلیل عامل و بررسی سازگاری میان‌فرهنگی	خودباوری دانش‌آموزان در خواندن با مهارت‌های درک مطلب رابطه مثبت دارد؛ ساختار عاملی خودباوری در کشورهای مختلف تا حد زیادی یکسان است	تأثیر خودباوری و عوامل روان‌شناختی بر مهارت‌های خواندن کلاس چهارم	محدودیت به نمونه‌های چند کشور، داده‌های مقطعی، عدم بررسی اثرات بلندمدت
Teaching reading comprehension strategies	Lika, 2017	مطالعه شبه‌تجربی	افزایش توانایی استنباط و درک متن	بهبود نتایج پرلز کلاس چهارم	محدود به یک منطقه جغرافیایی؛ تعمیم محدود
Best Practices in Teaching	MacArthur, 2007	مرور نظام‌مند مقالات ۲۰۱۰-۲۰۲۳ و	تمرین‌های استنباط، سؤال‌سازی و نقشه	استخراج بهترین شیوه‌ها برای بهبود درک متن	تنوع متغیرها باعث محدودیت تعمیم یافته‌ها

عنوان	نویسنده	روش	یافته‌ها	تمرکز پژوهش	نقد
		مرور و تحلیل نظام‌مند	مفهومی بیشترین اثر را دارند		
Lenses on reading: An introduction to theories and models	Morrow & Tracey, 2012	مروری توصیفی بر نظریه‌ها و مدل‌های خواندن	معرفی و تحلیل نظریه‌ها و مدل‌های خواندن؛ اهمیت ساختاردهی آموزشی و استراتژی‌های یادگیری فعال	مروری بر مدل‌ها و نظریه‌های خواندن در کلاس ابتدایی	کتاب مروری، داده میدانی ندارد، قابلیت تعمیم به روش‌های عملی محدود است
TIMSS 2023 context questionnaire framework	Reynolds et al., 2021	ابزار و پرسش‌نامه	ارائه پرسش‌نامه‌های پرلز 2021 و دستورالعمل تفسیر	ابزار سنجش پرلز و متغیرهای زمینه‌ای	تنها ابزار، تحلیل داده ندارد
Strategic leadership analysis of school principal to improve learning quality	Safrida et al., 2023	مطالعه توصیفی، تحلیل رهبری	رهبری استراتژیک مدیران بر کیفیت یادگیری تأثیر مثبت دارد	رهبری مدرسه و کیفیت آموزش	محدود به مدارس خاص، اثرات بلندمدت بررسی نشده است
Attitudes to reading at ages nine and eleven. Journal of Research in Reading . 27(4) ,373-386.	Sainsbury & Schagen, 2024	پرسش‌نامه و تحلیل کمی	نگرش مثبت به خواندن با عملکرد بالا تر خواندن ارتباط دارد	نگرش دانش‌آموزان و عملکرد خواندن	نمونه محدود به سنین مشخص، داده‌ها قدیمی است
Investigating the Relationship between the Quality of Educational Services and Mental Health and Academic Achievement of Elementary School Students (Fifth and Sixth Grades) in District One of Tehran	Salamati, 2020	مطالعه توصیفی- تحلیلی	کیفیت خدمات آموزشی با سلامت روان و عملکرد تحصیلی رابطه دارد	کیفیت آموزش و عملکرد دانش‌آموزان ابتدایی	محدود به منطقه تهران، تعمیم محدود
Reading achievements among students in the United Arab Emirates: A multilevel analysis of PIRLS 2021	Thomure et al., 2025	تحلیل ثانویه داده‌های پرلز با مدل‌سازی چندسطحی (Hierarchical Linear Modeling) تفکیک سهم متغیرهای سطح دانش‌آموز و مدرسه.	نگرش خواندن، خودپنداره و کیفیت مدرسه با عملکرد رابطه مثبت دارند.	دانش‌آموزان امارات متحده عربی در آزمون پرلز ۲۰۲۱ و شناسایی عوامل مدرسه‌ای و فردی مؤثر بر نتایج.	پژوهش محدود به یک کشور است و جنبه‌های فرهنگی و خانوادگی کمتر بررسی شده‌اند.

عنوان	نویسنده	روش	یافته‌ها	تمرکز پژوهش	نقد
Creating and interpreting the PIRLS 2021 context questionnaire scales	Yin & Reynolds, 2021	روش توصیفی و پرسش‌نامه پرلز	طراحی و تحلیل مقیاس‌های پرسش‌نامه پرلز، اطمینان از اعتبار و پایایی	ساختار پرسش‌نامه پرلز و تفسیر نتایج	محدود به ابزار و روش سنجش، تحلیل مستقیم دانش‌آموزان ندارد
The Study Of Student And Teacher Levelon Students' reading Achievement In Fourth Grade Based On Pirls Data (2006).	Zare & Naghsh, 2016	تحلیل داده‌های پرلز ایران	رابطه بین سطح دانش‌آموز و معلم با مهارت خواندن؛ معلمان با تجربه و آموزش‌دیده عملکرد بهتر دارند	عملکرد خواندن دانش‌آموزان ایرانی کلاس چهارم	محدود به ایران، داده‌ها مربوط به ۲۰۰۶، تعمیم محدود
تعامل معلم-دانش‌آموز در مدارس موفق و ناموفق	اقدسی و همکاران، ۱۳۹۳	مطالعه کیفی موردی، مشاهده کلاس و تحلیل اسناد	کلاس‌های موفق دارای فضای گرم و صمیمی بودند؛ کلاس ناموفق خشک بود	شناسایی ویژگی‌های تعاملات معلم-دانش‌آموز مرتبط با موفقیت پرلز	محدود به ۵ مدرسه؛ تعمیم دشوار
مقایسه تطبیقی وضعیت سواد خواندن در آزمون پرلز بین کشورهای ایران، سنگاپور، فدراسیون روسیه، هنگ‌کنگ چین	حمیدی نصرآباد، ۱۴۰۲	تحلیل محتوای کتاب‌های درسی تحلیل تطبیقی و ثانویه داده‌های پرلز ۲۰۱۶ و ۲۰۲۱ با استفاده از شاخص‌های عملکرد خواندن و متغیرهای زمینه‌ای.	کتاب‌های فارسی به‌خوبی با چارچوب پرلز منطبق نیستند عملکرد ایران پایین‌تر است؛ کیفیت معلم، منابع مدرسه و نگرش خواندن از عوامل مؤثرند.	تطابق کتاب درسی با استانداردهای پرلز بررسی تطبیقی سطح سواد خواندن دانش‌آموزان در آزمون پرلز بین ایران و کشورهای موفق (سنگاپور، روسیه، هنگ‌کنگ).	محدود به ایران، کتاب‌ها و محتوای خاص تحلیل بیشتر توصیفی است و روابط علی بین متغیرها بررسی نشده است.
بررسی سهم متغیرهای سطح دانش‌آموز و مدرسه بر عملکرد خواندن دانش‌آموزان بر اساس داده‌های پرلز ۲۰۰۶	رضایی و همکاران، ۱۳۹۳	تحلیل کمی داده‌های پرلز	شناسایی عوامل کلیدی موفقیت دانش‌آموزان	تحلیل داده‌های پرلز	داده‌ها از سال‌های گذشته هستند؛ محدودیت زمانی
تحلیل تأثیر کیفیت معلم و کیفیت مدرسه بر عملکرد سواد خواندن دانش‌آموزان ایرانی در آزمون پرلز ۲۰۲۱: نقش میانجی نگرش خواندن	معروفی و کهزادی، ۱۴۰۴	تحلیل رگرسیون چندمتغیره بر داده‌های پرلز ۲۰۰۶ مطالعه کمی با طراحی همبستگی و	SES خانواده، فعالیت‌های خواندن در خانه و خودباوری پیش‌بینی‌کننده مهم	عوامل خانوادگی و روان‌شناختی در عملکرد خواندن	نمونه محدود به پرلز ۲۰۰۶، داده‌ها قدیمی است - نقاط قوت: استفاده از داده‌های PISA

عنوان	نویسنده	روش	یافته‌ها	تمرکز پژوهش	نقد
تحلیل مسیر. داده‌ها از دانش‌آموزان ایرانی شرکت‌کننده در آزمون پرلز 2021 جمع‌آوری شده و با استفاده از مدل‌یابی معادلات ساختاری تحلیل شدند.	تحلیل مسیر. داده‌ها از دانش‌آموزان ایرانی شرکت‌کننده در آزمون پرلز 2021 جمع‌آوری شده و با استفاده از مدل‌یابی معادلات ساختاری تحلیل شدند.	عملکرد خواندن هستند -کیفیت معلم و کیفیت مدرسه به‌طور مستقیم بر عملکرد سواد خواندن تأثیر دارند. - نگرش خواندن نقش میانجی جزئی در ارتباط بین کیفیت معلم/مدرسه و عملکرد سواد خواندن دارد. - تأثیر کیفیت معلم بر عملکرد سواد خواندن قوی‌تر از تأثیر کیفیت مدرسه است.	بررسی تأثیر کیفیت معلم و کیفیت مدرسه بر عملکرد سواد خواندن دانش‌آموزان ایرانی در آزمون PISA 2021 و نقش میانجی نقش میانجی در ارتباط بین کیفیت معلم/مدرسه و عملکرد سواد خواندن (مانند حمایت خانواده یا منابع مدرسه) کمتر مورد توجه قرار گرفته‌اند.	معتبر، تحلیل مسیر و مدل‌یابی معادلات ساختاری برای بررسی روابط مستقیم و غیرمستقیم. - محدودیت‌ها: مطالعه مقطعی است و نمی‌توان روابط علیتی قطعی استنتاج کرد؛ سایر عوامل مؤثر بر عملکرد خواندن (مانند حمایت خانواده یا منابع مدرسه) کمتر مورد توجه قرار گرفته‌اند.	
آموزش درک خوانداری بر اساس مدل سازنده‌گرایی	نجفی پاک‌کی، ۱۳۹۳	شبه‌تجربی با پیش‌آزمون و پس‌آزمون و گروه کنترل	آموزش استراتژی‌های استنباط و درک متن توانایی دانش‌آموزان را افزایش داد	بهبود درک متن و نتایج پرلز در کلاس چهارم	نمونه محدود به مدارس دخترانه؛ اثرات بلندمدت بررسی نشده

مداخلات مؤثر و پرکاربرد: تحلیل مطالعات نشان می‌دهد که آموزش استراتژی‌های استنباط، تمرین‌های فعال خواندن، آموزش هم‌تا و استفاده از ابزارهای دیجیتال بیشترین تأثیر را بر بهبود نتایج پرلز دارند (نجفی پاک‌کی، ۱۳۹۳). این مداخلات، با فراهم کردن فرصت‌های تعامل فعال و تفکر انتقادی، توانایی دانش‌آموزان در درک متن و استنباط اطلاعات را به شکل قابل‌توجهی افزایش داده‌اند.

نقش معلم و تعامل کلاسی: مطالعات کیفی نشان می‌دهند که کیفیت تعامل معلم-دانش‌آموز و ایجاد فضای حمایتی و صمیمی در کلاس، عامل تعیین‌کننده‌ای در موفقیت دانش‌آموزان بوده است. کلاس‌هایی که معلمان در آن‌ها به نیازهای فردی توجه داشته و تعاملات مثبت برقرار کرده‌اند، نتایج بهتری در پرلز نشان داده‌اند.

تنوع و محدودیت روش‌ها: با وجود موفقیت مداخلات مختلف، تنوع روش‌ها، ابزارها و نمونه‌های پژوهش‌ها مانع از تعمیم نتایج به تمام محیط‌ها شده است (سایرلینیکا، ۲۰۲۴). بسیاری از

مطالعات محدود به یک منطقه جغرافیایی یا گروه خاصی از دانش‌آموزان بوده و اثرات بلندمدت مداخلات بررسی نشده است.

اهمیت جمع‌بندی نظام‌مند: اکثر پژوهش‌ها به بررسی موردی یا تحلیل کمی محدود شده‌اند و مرور و تحلیل نظام‌مند یا مرور جهانی مداخلات آموزشی کلاس چهارم در زمینه پرلز هنوز ناکافی است. این خلأ پژوهشی، ضرورت انجام یک مطالعه کتابخانه‌ای و مرور و تحلیل نظام‌مند را نشان می‌دهد که بتواند بهترین شیوه‌های اثربخش را به صورت منسجم و قابل انتقال ارائه کند.

درس‌های کلیدی برای پژوهش حاضر:

تمرکز بر کلاس چهارم، زیرا این پایه مهمی برای تقویت مهارت‌های خواندن و یادگیری‌های بعدی است.

شناسایی و جمع‌بندی بهترین شیوه‌ها و مداخلات مؤثر جهانی برای ارائه راهنمای کاربردی به معلمان و سیاست‌گذاران.

توجه به محدودیت‌ها و خلأهای پژوهش‌های پیشین به عنوان نقطه شروع پژوهش حاضر برای پر کردن این فاصله علمی.

چهارچوب مفهومی پژوهش حاضر با هدف بررسی عوامل مؤثر بر عملکرد دانش‌آموزان کلاس چهارم در مهارت خواندن و تحلیل یافته‌های پرلز طراحی شده است. این چارچوب، عوامل فردی، مدرسه‌ای، محتوایی و خانوادگی را به عنوان چهار محور اصلی مؤثر بر یادگیری دانش‌آموزان شناسایی می‌کند و روابط بین این عوامل را در قالب یک ساختار منطقی و قابل تحلیل نشان می‌دهد. تمرکز اصلی این چارچوب بر شناسایی متغیرهایی است که می‌توانند از طریق سیاست‌گذاری آموزشی و برنامه‌های مداخله‌ای، کیفیت سواد خواندن را در مدارس ابتدایی بهبود دهند.

مطالعات پیشین نشان داده‌اند که موفقیت در خواندن نه تنها تابع توانایی‌های فردی دانش‌آموزان است، بلکه کیفیت آموزش، مهارت و خودکارآمدی معلمان، تطابق محتوا با استانداردهای بین‌المللی و حمایت خانوادگی نیز نقش کلیدی دارند (هیل و همکاران^۱، ۲۰۱۱).

این عوامل در تعامل با یکدیگر عمل می‌کنند و برای ارائه توصیه‌های سیاستی جامع، لازم است به صورت یک چارچوب منسجم و یکپارچه تحلیل شوند.

چهارچوب مفهومی حاضر همچنین باتکیه بر بهترین تجربه‌های بین‌المللی در حوزه پرلز، امکان الگوگیری و اقتباس استراتژیک برای بهبود عملکرد خواندن دانش‌آموزان در سیستم آموزشی ایران

را فراهم می‌کند. این رویکرد باعث می‌شود تا پژوهش نه تنها به شناسایی عوامل مؤثر بپردازد، بلکه زمینه را برای ارائه بسته سیاستی عملی و مبتنی بر شواهد نیز فراهم سازد.

جدول ۲. جدول چهارچوب مفهومی جدید

سؤال پژوهش	یافته‌ها از منابع	نکات کلیدی	عوامل/متغیرهای مرتبط
۱- کدام مداخلات آموزشی بیشترین اثر را بر بهبود نتایج پرلز در کلاس چهارم داشته‌اند؟	مطالعات متعددی نشان داده‌اند که مداخلات مبتنی بر مدل سازنده‌گرایی و استفاده از ابزارهای دیجیتال اثرگذاری بالایی دارند (Hamidi Nasrabad et al. 2021)	مداخلات نظام‌مند و فعال بیشترین تأثیر را دارند. برنامه‌های کوتاه‌مدت بدون پیگیری اثربخشی محدودی دارند.	نوع مداخله، مدت‌زمان، شیوه اجرا، منابع آموزشی
۲- چه ویژگی‌هایی در طراحی این مداخلات با موفقیت در بهبود مهارت‌های خواندن مرتبط هستند؟	طراحی مداخلات باتوجه‌به سطح انگیزه و نگرش دانش‌آموزان، تطابق با چارچوب پرلز و مشارکت خانواده اثربخش‌تر است. Qaed Amini et al. 2014	ویژگی‌های طراحی مانند فعال‌بودن، تعامل گروهی و تطابق با چارچوب‌های بین‌المللی موفقیت را افزایش می‌دهد.	تطابق محتوا با استاندارد، تعامل دانش‌آموز و معلم، حمایت خانوادگی
۳- آیا می‌توان با تحلیل مرور و تحلیل نظام‌مند نشان داده است که جمع‌بندی نظام‌مند نتایج تحقیقات متعدد، امکان شناسایی الگوهای موفق و قابل‌انتقال را فراهم می‌کند (Toste et al. 2020).	مرور و تحلیل نظام‌مند نشان داده است که جمع‌بندی نظام‌مند نتایج تحقیقات متعدد، امکان شناسایی الگوهای موفق و قابل‌انتقال را فراهم می‌کند	تحلیل مرور و تحلیل نظام‌مند بهترین راه برای استخراج الگوهای آموزشی اثربخش است و می‌تواند راهنمای سیاست‌گذاری باشد.	داده‌های جهانی، شواهد تجربی، اثربخشی مداخلات

می‌توان نمودار را به‌صورت روابط بین متغیرها و سؤالات پژوهش طراحی کرد:

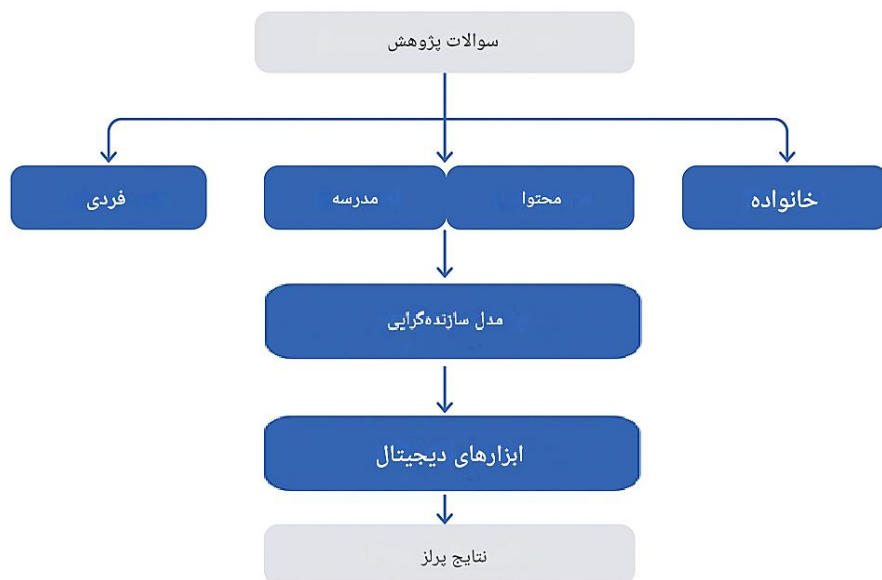
سطح اول: سؤالات پژوهش (۳ سؤال)

سطح دوم: عوامل مؤثر (فردی، مدرسه‌ای، محتوایی، خانوادگی)

سطح سوم: مداخلات آموزشی (مدل سازنده‌گرایی، ابزارهای دیجیتال)

سطح چهارم: نتایج پرلز و بهترین شیوه‌ها^۱

فلش‌ها: نشان‌دهنده اثر هر عامل و مداخله بر نتایج نهایی

بحث و نتیجه گیری

بررسی گسترده منابع نشان می دهد که عملکرد دانش آموزان در مهارت خواندن (پرلز) تحت تأثیر چند عامل کلیدی است:

ویژگی های فردی و روان شناختی دانش آموزان: مطالعات متعددی نشان می دهند که خودباوری، نگرش مثبت به خواندن و انگیزه، پیش بینی کننده های مهم موفقیت در خواندن هستند (Sainsbury & Schagen, 2020). دانش آموزانی که فعالیت های خواندن بیشتری در خانه دارند و از حمایت روانی و انگیزشی برخوردارند، عملکرد بالاتری در پرلز نشان می دهند.

کیفیت آموزش و منابع مدرسه: منابع مدرسه، کیفیت آموزشی و دانش و توانمندی معلمان نقش تعیین کننده ای دارند (هیل و همکاران، ۲۰۱۱). مطالعات نشان می دهند که آموزش معلمان، دانش تخصصی و خودکارآمدی آن ها بر عملکرد دانش آموزان اثر مستقیم دارد. همچنین محیط های یادگیری پویا و تعامل محور به ارتقای سواد خواندن کمک می کنند (Safrida et al., 2023).

چارچوب و منابع محتوایی: مطابقت کتاب های درسی و منابع آموزشی با چارچوب های PIRLS اهمیت بالایی دارد (حمیدی نصرآبادی و همکاران، ۱۴۰۲). در ایران، برخی مطالعات نشان می دهند

که تطابق کتاب‌های فارسی با استانداردهای بین‌المللی محدود است که می‌تواند بر عملکرد دانش‌آموزان تأثیر منفی داشته باشد.

زمینه خانوادگی و اجتماعی: وضعیت اقتصادی-اجتماعی خانواده و فعالیت‌های آموزشی در خانه نقش مهمی در یادگیری دانش‌آموزان دارد (Qaed Amini et al., 2014). دانش‌آموزانی که از محیط حمایتی و منابع آموزشی مناسب برخوردارند، به مراتب عملکرد بهتری در خواندن دارند. نکات تطبیقی بین‌المللی: مطالعات PIRLS نشان می‌دهد که سیستم‌های آموزشی با عملکرد بالا، ترکیبی از منابع مناسب، آموزش معلمان با کیفیت، انگیزه دانش‌آموز و تطابق محتوا با استانداردهای بین‌المللی دارند (Yin & Reynolds, 2023).

این یافته‌ها نشان می‌دهد که برای ارتقای مهارت خواندن در دانش‌آموزان کلاس چهارم، نمی‌توان صرفاً به یک عامل تکی بسنده کرد؛ بلکه ترکیبی از عوامل فردی، خانوادگی، مدرسه‌ای و محتوایی مؤثر است.

مطالعه حاضر باتکیه بر منابع گسترده پرلز و پژوهش‌های مرتبط نشان داد که موفقیت در خواندن حاصل تعامل چندبعدی است:

- دانش‌آموزان با انگیزه و خودباوری بالا عملکرد بهتری دارند.
- معلمان با دانش تخصصی، آموزش کافی و خودکارآمدی قوی، نقش کلیدی در موفقیت دانش‌آموزان دارند.
- کیفیت مدرسه و محیط یادگیری پویا، همراه با منابع آموزشی مناسب، باعث بهبود سواد خواندن می‌شود.
- فعالیت‌های خانوادگی و حمایت اجتماعی، به‌ویژه در سنین ابتدایی، تأثیر مستقیم بر یادگیری دارند.
- تطابق محتوا با استانداردهای بین‌المللی (پرلز) به افزایش همگونی و کیفیت آموزشی کمک می‌کند.

این نتایج همسو با یافته‌های مرور و تحلیل نظام‌مندها و مطالعات بین‌المللی است و می‌تواند راهنمای عمل برای سیاست‌گذاران، مدیران مدرسه و معلمان باشد.

بسته سیاستی پیشنهادی^۱

۱. توانمندسازی معلمان
 - برگزاری دوره‌های آموزشی متمرکز بر روش‌های خواندن و تدریس فعال.
 - توسعه خودکارآمدی معلمان با حمایت مربیان و ارزیابی منظم.
 ۲. ارتقای کیفیت محتوا و تطابق با استانداردها
 - بازبینی و بهبود کتاب‌های فارسی مطابق با چارچوب پرلز.
 - فراهم کردن منابع دیجیتال و فعالیت‌های مکمل خواندن در کلاس و خانه.
 ۳. ایجاد محیط یادگیری پویا و تعامل‌محور
 - طراحی فعالیت‌های گروهی و پروژه‌محور برای تقویت مهارت خواندن.
 - استفاده از روش‌های تدریس فعال و تکنولوژی آموزشی برای افزایش انگیزه.
 ۴. تقویت مشارکت خانواده و جامعه
 - برنامه‌های آموزشی والدین برای حمایت از فعالیت‌های خواندن در خانه.
 - ایجاد شبکه‌های حمایتی بین مدرسه و خانواده برای افزایش انگیزه و مشارکت.
 ۵. پایش و ارزیابی مستمر
 - استفاده از پرسش‌نامه‌ها و شاخص‌های پرلز برای ارزیابی مداوم عملکرد دانش‌آموزان.
 - تحلیل داده‌ها و اعمال اصلاحات سیاستی بر اساس نتایج ارزیابی.
- این بسته سیاستی می‌تواند به‌عنوان یک الگوی عملی و کاربردی برای ارتقای مهارت خواندن دانش‌آموزان کلاس چهارم در مدارس ابتدایی ایران مورد استفاده قرار گیرد و هم‌زمان با استانداردهای بین‌المللی پرلز همسو باشد.

منابع

- اقدسی، سمانه، کیامنش، علیرضا، مهدویه زاوه، منصوره، و صفرخانی، مریم. (۱۳۹۳). تعامل معلم- دانش‌آموز در کلاس درس مدارس موفق و ناموفق: مطالعه موردی از مدارس ابتدایی شرکت‌کننده در آزمون پرلز ۲۰۰۶ و تیمز ۲۰۰۷. *فصلنامه تعلیم و تربیت*، ۳۰(۳)، ۹۳-۱۲۰.
<https://dor.isc.ac/dor/20.1001.1.10174133.1393.30.3.4.0>
- حمیدی نصرآباد، اکرم. (۱۴۰۲). مقایسه تطبیقی وضعیت سواد خواندن در آزمون پرلز بین کشورهای ایران، سنگاپور، فدراسیون روسیه، هنگ‌کنگ چین. *مطالعات تطبیقی تربیت معلم (کاوش نامه بین‌المللی)*، ۲(۱)، ۷-۳۶.
<https://doi.org/10.48310/mtt.2023.3609>
- رضایی، مهناز سادات، کیامنش، علیرضا، نقش، زهرا. (۱۳۹۳). بررسی سهم متغیرهای سطح دانش‌آموز و مدرسه بر عملکرد خواندن دانش‌آموزان بر اساس داده‌های پرلز ۲۰۰۶. *فصلنامه تعلیم و تربیت*، ۳۰(۴)، ۱۲۳-۱۴۰.
<https://dor.isc.ac/dor/20.1001.1.10174133.1393.30.4.6.4>
- قاسمی، محمود، میرزاخانی، علیرضا، فرزاد، ولی‌اله. (۱۳۹۲). تأثیر سواد والدین بر عملکرد سواد خواندن دانش‌آموزان پایه چهارم ابتدایی (بر اساس مطالعات پرلز ۲۰۰۶). *علوم تربیتی*، ۲۰(۲)، ۲۲۵-۲۴۴.
https://journals.scu.ac.ir/article_10753.html
- معروفی، یحیی، و کهزادی، سینا. (۱۴۰۴). تحلیل تأثیر کیفیت معلم و کیفیت مدرسه بر عملکرد سواد خواندن دانش‌آموزان ایرانی در آزمون پرلز ۲۰۲۱: نقش میانجی نگرش خواندن. *مطالعات برنامه درسی*، ۲۰(۷۷)، ۲۰۱-۲۳۸.
<https://doi.org/10.22034/jcs.2025.508387.2413>
- نجفی‌پازکی، معصومه. (۱۳۹۳). آموزش درک خوانداری: بهبود توانایی استنباط در آزمون پرلز. *فصلنامه تعلیم و تربیت*، ۳۰(۳)، ۴۵-۷۲.
<https://dor.isc.ac/dor/20.1001.1.10174133.1393.30.3.2.8>

References

- Aghdasi, S., Kiamanesh, A., Mahdavi Zaveh, M., & Safarkhani, M. (2014). Teacher-student interaction in successful and unsuccessful classroom schools: A case study of elementary schools participating in PIRLS 2006 and TIMSS 2007. *Quarterly Journal of Education*, 30(3), 93-120. <https://dor.isc.ac/dor/20.1001.1.10174133.1393.30.3.4.0> [In Persian]
- Baghaei, P., Grammatikopoulou, E., Johansson, S., & Strietholt, R. (2025). Comparing linear and nonlinear reading assessments in PIRLS 2016. *Studies in Educational Evaluation*, 87, Article 101513.
- Baier, R. J. (2005). *Reading comprehension and reading strategies* [Master's thesis, University of Wisconsin-Stout]. UW-Stout Theses and Dissertations.
- Cho, B. Y., Hwang, H., & Jang, B. G. (2021). Predicting fourth grade digital reading comprehension: A secondary data analysis of (e)PIRLS 2016. *International Journal of Educational Research*, 105, Article 101696.
- Claes, R., Laga, J., Denies, K., Bleukx, N., Dockx, J., Van Keer, H., & Aesaert, K. (2024). The interplay between students' home literacy environment, reading attitudes and comprehension: A serial mediation analysis using PIRLS 2021-data. *Large-scale Assessments in Education*, 12(1), Article 43.

- Ghasemi, M., Mirzakhani, A., & Farzad, V. (2013). The effect of parental literacy on the reading literacy performance of fourth-grade elementary students (Based on PIRLS 2006 studies). *Educational Sciences*, 20(2), 225-244. https://journals.scu.ac.ir/article_10753.html [In Persian]
- Gillece, L., & Eivers, E. (2018). Characteristics associated with paper-based and online reading in Ireland: Findings from PIRLS and ePIRLS 2016. *International Journal of Educational Research*, 91, 16-27.
- Haberman, S. J., Meinck, S., & Koop, A. K. (2024). Teacher-centered analysis with TIMSS and PIRLS data: Weighting approaches, accuracy, and precision. *Large-scale Assessments in Education*, 12(1), Article 29.
- Hamidi Nasrabad, A. (2023). A comparative study of the reading literacy status in the PIRLS test among Iran, Singapore, the Russian Federation, and Hong Kong, China. *Comparative Studies in Teacher Education (International Exploration Journal)*, 2(1), 7-36. <https://doi.org/10.48310/mtt.2023.3609> [In Persian]
- Hanushek, E. A., Ruhose, J., & Woessmann, L. (2017). Knowledge capital and aggregate income differences: Development accounting for US states. *American Economic Journal: Macroeconomics*, 9(4), 184-224.
- Harris, D. N., & Sass, T. R. (2007). *Teacher training, teacher quality, and student achievement* (Working Paper 3). National Center for Analysis of Longitudinal Data in Education Research.
- Hill, H. C., Rowan, B., & Ball, D. L. (2005). Effects of teachers' mathematical knowledge for teaching on student achievement. *American Educational Research Journal*, 42(2), 371-406.
- Hussain, M. S., Khan, S. A., & Bidar, M. C. (2022). Self-efficacy of teachers: A review of the literature. *Multi-Disciplinary Research Journal*, 10(1), 110-116.
- Lafontaine, D., Dupont, V., Jaegers, D., & Schillings, P. (2019). Self-concept in reading: Factor structure, cross-cultural invariance and relationships with reading achievement in an international context (PIRLS 2011). *Studies in Educational Evaluation*, 60, 78-89.
- Lika, M. (2017). Teaching reading comprehension strategies. *Academic Journal of Business, Administration, Law and Social Sciences*, 3(1), 1-8.
- MacArthur, C. A. (2007). Best practices in teaching writing. In S. Graham, C. A. MacArthur, & J. Fitzgerald (Eds.), *Best practices in writing instruction* (pp. 141-162). Guilford Press.
- Maroufi, Kohzadi, & Sina. (2025). Analyzing the effect of teacher quality and school quality on the reading literacy performance of Iranian students in the PIRLS 2021 test: The mediating role of reading attitude. *Curriculum Studies*, 20(77), 201-238. [In Persian]
- Maroufi, Y., & Kohzadi, S. (2025). Analyzing the effect of teacher quality and school quality on the reading literacy performance of Iranian students in the PIRLS 2021 test: The mediating role of reading attitude. *Curriculum Studies*, 20(77), 201-238. <https://doi.org/10.22034/jcs.2025.508387.2413> [In Persian]
- Najafi Pazoki, M. (2014). Teaching reading comprehension: Improving the ability to infer in the PIRLS test. *Quarterly Journal of Education*, 30(3), 45-72. <https://dor.isc.ac/dor/20.1001.1.10174133.1393.30.3.2.8> [In Persian]
- Rezaei, M. S., Kiamanesh, A., & Naghsh, Z. (2014). Investigating the contribution of student- and school-level variables to students' reading performance based on PIRLS 2006 data. *Quarterly Journal of Education*, 30(4), 123-140. <https://dor.isc.ac/dor/20.1001.1.10174133.1393.30.4.6.4> [In Persian]
- Thomure, H. T., Oo, C. Z., & Khine, M. S. (2025). Reading achievements among students in the United Arab Emirates: A multilevel analysis of PIRLS 2021. *International Journal of Educational Research Open*, 8, Article 100421.
- Wen, Z., & Chu, S. K. W. (2025). Using generative AI for reading question creation based on PIRLS 2011 framework. *Cogent Education*, 12(1), Article 2458653.